

Csaba királyfi csillagösvényén, avagy tündöklő erdélyi települések nyomában

2023. május 2-6.

*"Néztem a sötétbe, sötét éjszakába,
Régi elhúnyt idők homályos titkába;
S amint belenéztem, hosszasan, merevül:
A ködök országa im megelevenül
És előttem járnak a hajdani képek,
Mint egykor, oly élők, mint egykor, oly épek"
/Arany János - Csaba királyfi - előhang/*

2023. május 2-án indult 55 fős csapatunk - 7.a, b, c, d osztályok - ötnapos történelmi túrára Erdélybe. A korai indulás természetes volt, hiszen közel 500 kilométeres út állt előttünk, csodás tájakat és mesés történelmi helyszíneket ígérve.

Nagyvárad volt első állomásunk, ahol már irodalmi és történelmi múltba tekinthettünk. Szerencsénkre - kicsit eltévedve - a Fő utcán beszippanthattuk Nagyvárad egykori kulturális életének hangulatát. Láthattuk színházát, a Holnap folyóirat szerkesztőinek szobrát, akik közé le is lehetett ülni.

A városi barangolás után római katolikus Székesegyházat kerestük fel, ahol a Szent László alapította püspökség helyén - ahová őt és Zsigmond király is temették - a barokk korban felépített székesegyház, előtte álló szobra, a püspöki palotában őrzött hermája máig őrzi emlékét, ahol minden évben a Szent László Napok keretében

ünnepségsorozatot tartanak. Innen Kolozsvár felé vettük utunkat. Átkelve a történelmi Erdély kapuján a Király-hágón, messziről szemléltük a csucsai Boncza- kastélyt, áthaladtunk a híres sokadalmak, nagyvásárok helyszínén Bánffyhunyon, láttuk a roma-paloták cikornyás bádóg díszzeit, majd késő délután megérkeztünk Kolozsvárra.

Az idő feszes beosztást igényelt, így láthattuk az 1902-ben felállított, Fadrusz János az 1900-as párizsi világkiállításon aranyéremmel díjazott bronzból készült Mátyás király szoborcsoportját (Mátyás, és Fekete seregének 4 vezére Magyar Balázs, Kinizsi Pál, Báthori István és Szapolyai István.)

A Szent Mihály Római Katolikus Plébánia, mely Erdély gótikus stílusban épül csarnoktemploma ámulatba ejtett minket, mely ámulat folytatódott Mátyás király szülőházánál (persze Bocskai szülőházára is rápillantottunk). A Farkas utcai református templomot, mely erdélyi magyar gótika gyönyörűsége, sajnos belül nem

láthattuk, de az épület előtt felállított, a nevezetes a kolozsvári testvérek sárkányölő Szent György szobrának másolatát még megcsodálhattuk. Innen gyors léptekkel haladtunk a Házsongárdi temetőhöz, ahová - a közelgő zárás miatt - éppen csak betekinteni tudtunk.

" A tavasz jött a parttalan időben s megállt a házsongárdi temetőben"... Áprily Lajos versével emlékeztünk Apáczay Csere Jánoséra.

Innen már nagyon éhesen, fáradtan haladtunk Magyarlónára, ahol a házigazdák kiváló szervezéssel hamar remek csorbaleveshez, finom húsokhoz, házi süteményekhez és pihenést nyújtó szálláshoz vezettek bennünket.

Jó volt a pihenés, hiszen a második nap is sok érdekességet és túrát is ígért. Először a Tordai Sóbányába vezetett utunk. A székely sóvidék részeként számon tartott sóbánya már a 11. század óta működik, de feltehetően már a római korban is ismerték. Gyógyhelyként is funkcionál, gyógykezelő központot alakítottak ki benne. Vezetőnk részletesen elmesélte a sóvágók munkáját, hogyan-miként jutott a só a felszínre, közben- sűrűn nyaldosva a falat, hogy tényleg? - gyönyörködtünk a természet varázslatos alkotásában. Az ámulat nem ért véget.

A Torockói-hegység északi nyúlványában kettéhasadt hegy, a Tordai-hasadék - eredetmondája Szent László lovagkirályunkhoz fűződik. Az egyik történetben a király az őt üldöző kunok elől úgy menekült meg, hogy égi fohásza hatására lova után kettényílt a föld, s üldözői halálukat lelték a kialakuló szakadéokban.

Mi kényelmes túrát tettünk a szurdokban, majd kalandvágtyból (!) a hasadék fennsík részén terveztük a visszajövetelt, nem sejtve, hogy ez 390 méter szintkülönbséget jelent .

Megtettük ezt az utat, de volt sírás, "nem bírom tovább", " jaj, de fáj", " én soha többet..." típusú mondatok is. Persze utólag már

sima ügynek számít. Este sós fürdőiről híres Szovátán vártak minket szállásunkon, ahol gyors elhelyezkedés után, finom vacsora, majd alvás következett.

***A harmadik nap volt túránk során az egyetlen, amikor az idő barátságtalan, eső és hűvös volt. Marosvásárhelyre mentünk. Fő célpont a magyar szecessziós építészeti éke, a békeévek utolsó főépülete az 1911 és 1913 között épült Kultúrpalota (Művelődési Palota) volt. Tervezői Komor Marcell és Jakab Dezső építészek.

Az épület a Fő tér délnyugati részén a régi városházához kapcsolódik. Csodálatos összművészeti alkotás, melyben építészet, díszítőművészet,

iparművészet, festészet és szobrászat külön-külön is érvényesül. Az előcsarnokában sárga mintázatú ablakokon beszűrődő és a kupolák közepén függő csillárok fénye valamint a tér minden részének aranyos ragyogása történelmi személyeket, művészeket, a magyar szellemi élet kiválóságait mutat be. Az egész épület egy történelmi szentély: Zsolnay-cserép, Róth Miksa ólomüveg ablakai, kőfaragók magyar tudósok portréi homlokzaton, szinte felsorolhatatlan ki mindenkit ismerhetünk fel. A Fő tér Bethlen Gábor szobrától indulva - majd ott találkozva - egyénileg térképeztük fel a várost: ferences kolostor, Toldalagi-palota, Nemzeti Színház, Bolyai Farkas Líceum, Bolyaiak szobra, és sok hangulati élmény egy már középkortól folyó melletti vásáros helyről, a Mezőség, Maros-völgye és Nyárádmente találkozásánál létrejött városról, szellemi központról.

Városnéző túránk után Korondra mentünk, ahol a híres fazekasok munkáit és mindenféle csecse-becsét nézhettünk és vásárolhattunk meg. Szállásunkra visszatérve még a közelinek tűnő kilátóhoz is felmentünk, majdnem a Medve-tóhoz is leereszkedtünk, de szürkület lévén a medve veszélyre figyelmeztető tábla visszatartotta lelkesedésünket.

A negyedik napon ismét hosszabb útra indultunk. Farkaslaka, Tamási Áron szülőháza, sírja és emlékműve volt első állomásunk.

" Mint jelképes hatalom, a magyar szó nekünk a legnagyobb ereklje. Kegyelet, hűség és becsület illeti őt."

Tamási Áron a családból hozott székely észjárást, beszédmodort őrizte meg műveiben. 150 éve épült szülőháza emlékműzeum, mely hűen őrzi személyes tárgyait, kéziratait, fényképeit. Emlékműve, a Hargitáról odaszállított nyolctonnás kőtömbbe Szervátiusz Jenő és Tibor által faragott, a Tamási-novellák hőseit ábrázolja.

Következő állomásunk Szekesfurdon a Mini Transilvania park volt. Szekelyudvarhely melletti Szekesfurdon, több mint hatvan erdelyi tortenelmi epulet es kozepkori var makettjet lathattuk, mint a torcsvari kastely, a miklosvari Kalnoky-kastely, a gyergyoszarhegyi Lazar-kastely, a marosvecsi Kemeny-kastely, a

szekelyderzsi erodtemplom, a szaszkezdi erodtemplom, a bonchidai Banffy-kastely. Szemelyes kedvencem a Tundervolgyben talalható Kommandó község fakitermelését segítő siklójának működő makettja. Nagyszerű élmény látni Erdély különböző korszakainak csodálatos épületeit egy helyen. És még egy csoda erre a napra! Gyulafehérvár.

Ismét buszba szállunk, gyönyörű napsütésben láthattuk Küköllő folyó vidékét. Gyulafehérvár Szent István király által 1009-ben létrehozott püspöksége jelképezte a magyar történelemhez való tartozását. Legnagyobb jelentősége a XVI. században volt, Magyarország három részre szakadása idején.

Mivel ez a korszak már nem volt ismeretlen a diákoknak sem, így könnyebb volt kapcsolódni a látnivalókhoz. A román stílusba épült székesegyház hossza 83 m, szélessége 38 m, magassága 19 m. A tatárjárás során megrongálódott templomot később gótikus stílusban fejezték be, ekkor épült sokszögzáródású szentélye. Az évszázadok során a templomot többször elpusztították, de mindig újjáépítették. Láthattuk Hunyadi János gazdagon faragott szarkofágját a kivégzett Hunyadi László és testvére, a kis Jánost mellette.

A Lászlai-kápolnától jobbra eső kőkoporsó János Zsigmond, az első erdélyi fejedelem maradványait őrzi, mögötte anyja, Izabella királyné fekszik. Sokak szerint Bocskai István és Bethlen Gábor erdélyi fejedelmeket is ide temették, ma emléktábla őrzi emléküket. XX. századi Erdély egyik legnagyobb hatású személyisége, Márton Áron püspök sírja is itt található, kinek szobrát a kolozsvári Szent Mihály templom előtt már láthattuk. Sokak szerint Bocskai István és Bethlen Gábor erdélyi fejedelmeket is ide temették, ma emléktábla őrzi emléküket

Kicsit megfáradva értünk Csernakeresztúrra, ahol ismét megtapasztalhattuk a szívélyes vendéglátást, finom házias ételeket és a baráti beszélgetésre való nyitottságot.

Kirándulásunk utolsó, ötödik napján, Vajdahunyadon már a múzeum nyitáskor a várnál voltunk. Történelmi ismereteink segítettek megérteni, hogy mi mindent látunk. Csodálatos élmény, és öröm az is, hogy folyamatos karbantartást láthattunk.

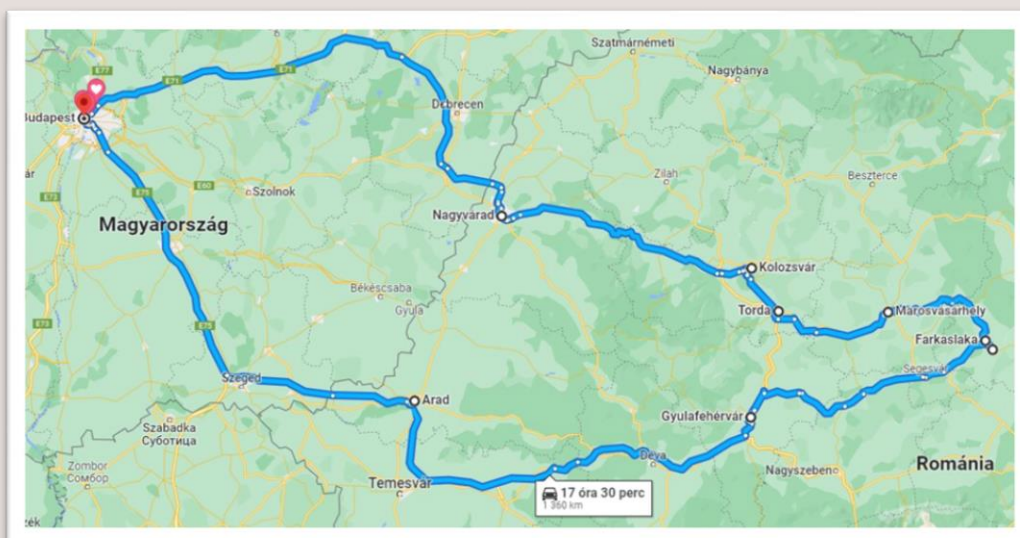
A vár kápolnájában egyházi zene, a belső termekben élő lant és harangjáték hangzott. A vár méretei elkápráztattak bennünket. Felidéztük, hogy a budapesti Vajdahunyadvár csak "kis" másolata az eredetinek. Persze tudjuk, más volt annak építésének célja.

Déva várát csak messziről szemlélhettük meg. Mivel a felvonó nem működött, s a hosszú, felvezető útra már nem volt időnk, csak a távolból idéztük fel a 12 kőmíves történetét.

Utolsó állomásunk Arad volt. 13 rózsaszállal, történelmi emlékezéssel és a Himnusz eléneklésével emlékeztünk meg a kivégzett vértanúkról.

Hosszú utazás következett, egy kis szomorúsággal, hiszen könnyen belejöttek a diákok abba, hogy mindennap új szemszögből láthatnak, tapasztalhatnak meg, amúgy már valamennyire ismert dolgokat.

Nagyszerű utazásunk volt. Sok élmény, személyes beszélgetés, újraértelmezett ismeret, újdonság, új megközelítés. Örömmel tapasztaltam, hogy diákjaink érdeklődve, figyelemmel, befogadói nyitottsággal vettek részt Erdély történelmi múltjának megismerésében. Még sok beszélgetés, - utalás a látottakra, ami megerősít élményeiket, - vár ránk.

Köszönjük a lehetőséget a Bethlen Gábor Alapítványnak!

Szabó Perpétua kísérő pedagógus beszámolója